

Alegat. 47.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie krajowych szkół rolniczych w Dublanach.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 10. Października 1878. załatwił Wysoki Sejm sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 10. Września 1878. L. 29.724 następującą uchwałą:

1. „Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie objęcia „szkół rolniczych w Dublanach w zarząd kraju.
2. „Sejm poleca Wydziałowi:
 - a) „Zażądać od komitetu c. k. Towarzystwa galic. gospodarskiego przedłożenia absolutorium „c. k. Ministerstwa rolnictwa co do użycia subwencji tegoż Ministerstwa w kwocie „14.000 zł. w. a. na cele wybudowania laboratorium chemicznego i przyjąć ten fundusz „na podstawie tego absolutorium.
 - b) „Zażądać od komitetu c. k. Towarzystwa galic. gospodarskiego wyjaśnienia i usprawie- „dliwienia z użycia subwencji krajowej w kwocie 6.000 zł. w. a.
 - c) „Przedłożyć sprawę tych obydwóch funduszy na przyszłej sesji sejmowej.
3. „Sejm upoważnia Wydział krajowy do zawarcia załączonego kontraktu.
4. „Sejm przyjmuje na kraj wszelkie obowiązki c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego „względem właścicieli akcji wydanych przez Towarzystwo na pożyczkę bezprocentową „zaciągniętą na zakupienie majątności Dublańskiej, o ile akcje te nie zostały dotąd umo- „rzone albo też nie przeszły na własność c. k. Towarzystwa gospodarskiego lub szkół „rolniczych w Dublanach.
5. „Ustęp A. I. etatu posad i płac grona nauczycielskiego przy krajowej wyższej szkole „rolniczej i krajowej praktycznej szkole parobków i dozorców gospodarskich w Dublanach „uchyla się, i brzmieć ma jak następuje:
 - a) „siedmiu stałych profesorów fachowych, z których jeden jest równocześnie dyrektorem „zakładu tudzież dyrektorem krajowej praktycznej szkoły parobków i dozorców gospodarskich.
 - b) „Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przedłożył na najbliższej sesji sejmowej odp- „wiednie wnioski w celu uregulowania gospodarskich i finansowych stosunków w Dublanach“.

I.

W myśl ustępu 2) uchwały powyższej zawezwał Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 5. Listopada 1878 L. 53.396 komitet c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego, aby przedłożył absolutorium c. k. Ministerstwa rolnictwa co do użycia subwencji w kwocie 14.000 zł., którą komitet uzyskał ze skarbu państwa na budowę laboratorium chemicznego w Dublanach, niemniej zdał sprawę z użycia subwencji krajowej w kwocie 6.000 zł. w. a. na tenże sam cel udzielonej.

W skutek wezwania tego przedłożył komitet pismem z dnia 23. Lipca 1879 L. 996 odpis reskryptu c. k. Namiestnictwa z dnia 12. Lipca 1879 L. 34.051, podług którego c. k. Ministerstwo rolnictwa reskrytem z dnia 25. Czerwca 1879 L. 4577 uznało za dokładne rachunki komitetu co do użycia subwencji ze skarbu państwa w kwocie 14.000 zł. w. a. przeznaczonej na budowę laboratorium chemiczno-technologicznego w Dublanach, a udzieliło komitetowi absolutorium powyższe w tem przypuszczeniu, że c. k. galic. Towarzystwo gosp. dołoży wszelkich starań, ażeby jak najprędzej ukończyć z Wydziałem krajowym obrachunek co do wiadomej subwencji krajowej w kwocie 6.000 zł. w. a.

Rachunkami wspomnianymi wykazał komitet jako :

1. zużyte na zakupno i przysposobienie materiału do budowy	6.435 zł. 32 ct.
2. zużyte na zakupno sprzętów i przyrządów do przyszłego laboratorium	1.311 " 66 "
3. zużyte na zasiłki na podróże naukowe	600 " — "
4. zużyte na różne drobne wydatki	83 " 03 "
5. stratę na piasku i cegle	464 " 38 "
6. pozostałe w gotowiznie	5.105 " 61 "
Razem	14.000 zł. — ct.

Material przysposobiony do budowy laboratorium przeszedł był pod zarząd Wydziału krajowego, jak już nadmieniono w sprawozdaniu z dnia 10. Września 1878 L. 29.724, wraz z inwentarzem szkół rolniczych w Dublanach, przy czem sprawdzono tenże material jedynie pod względem wykazanej ilości. Równocześnie odebrał był Wydział krajowy także sprzęty i przyrządy do laboratorium, zakupione z funduszu budowy a wcielone do środków naukowych szkoły wyższej. Kiedy przeto komitet c. k. gal. Towarzystwa gosp. złożył dowód, że uzyskał absolutorium c. k. Ministerstwa rolnictwa, pozostawało Wydziałowi krajowemu już tylko odebrać znajdującą się w rękach komitetu gotowiznę, ażeby wykonać w zupełności polecenie zawarte w ustępie 2. a) przytoczonej na wstępie uchwały Wysokiego Sejmu. Z gotowizny tej jednakże potracił komitet kwotę 2.825 zł. 11 ct. w. a., o którą podług obliczenia jego wydatki na utrzymanie szkół rolniczych w Dublanach w ciągu roku 1877 przewyższyły sumę zaliczek wypłaconych na ten cel przez Wydział krajowy. Resztę zaś gotowizny w kwocie 2.280 zł. 50 ct. wpłacił komitet na wezwanie Wydziału krajowego z dnia 27. Czerwca 1879 L. 23.807 do kasy krajowej dnia 31. Lipca 1879, poczem Wydział krajowy zarządził rozporządzeniem z dnia 12. Sierpnia 1879 L. 29.975 utworzenie osobnego rachunku dla funduszu pod nazwą „Fundusz budowy laboratorium w Dublanach“, jako funduszu samoistnego, budżetem nie objętego.

Co się tyczy materiału budowlanego, przysposobionego do budowy laboratorium kosztem subwencji państwowej, to już przy odbiorze szkół było widocznem, że wartość materiału tego nie dosięga kwoty podanej przez komitet c. k. gal. Towarzystwa gosp. t. j. 6.435 zł. 32 ct. Powód zaś umniejszenia się wartości materiału również nie mógł być wątpliwym. Material ów bowiem składał się przeważnie z cegły, która przysposobiona już lat kilka przedtem musiała znacznie ucierpieć od wpływów atmosferycznych, na które przez cały ten czas była wystawiona.

Pragnąc sprawdzić rzeczywistą wartość materiału, polecił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 13. Listopada 1878 L. 52.597 architektce p. Józefowi Janowskiemu jego oszacowanie. Przy szacowaniu jednakże okazała się znaczna różnica w ilości kamienia, dotąd dostatecznie nie wyjaśniona, w skutek czego Wydział krajowy obecnie jeszcze nie może podać rzeczywistej wartości odebranego materiału. Natomiast nadmieniam Wydział krajowy, że większa połowa cegły należącej do funduszu budowy laboratorium (83 tysiące) oraz część kamienia (49 m. s.) odstąpione zostały do budowy kaplicy w Dublanach za cenę 1.490 zł., zaś resztę cegły Wydział krajowy dla uniknięcia dalszych strat polecił rozporządzeniem z dnia 26. Września 1879 L. 33.488 sprzedać po cenie minimalnej 12 zł. za tysiąc, a z ostatecznego wyniku pieniężnego sprzedaży nieomieszka zdać sprawę Wysokiemu Sejmowi na najbliższej sesyi.

W sprawie subwencji udzielonej na budowę laboratorium z funduszu krajowego odbyła się na życzenie Komitetu w Marcu roku 1879 pomiędzy delegatami Wydziału krajowego i delegatami Komitetu konferencya, na której pp. delegaci Komitetu oświadczyli, że owej subwencji użyto nie na budowę laboratorium, ale na zaspokojenie innych potrzeb wyższej szkoły rolniczej w Dublanach, a mianowicie na urządzenie zakładu i zakupno środków naukowych, oraz przedłożyli wyciąg znaczniejszych wydatków na środki naukowe i wewnętrzne urządzenie zakładu od roku 1870 po koniec roku 1877 z wnioskiem, ażeby Wydział krajowy zezwolił na potrącenie z subwencji krajowej przynajmniej tych z wydatków wyciągiem objętych, które poczynione zostały od czasu przyznania wspomnianej subwencji t. j. od 10. Lutego 1872. roku.

Dla wyjaśnienia sprawy przypomnieć wypada, że Komitet w piśmie z dnia 27. Stycznia 1872 L. 1268 uzasadnił prośbę o zasiłek z funduszu krajowego w kwocie 6000 zł. w. a. potrzebą wybudowania osobnego budynku, któryby mógł pomieścić laboratorium technologiczne i laboratorium chemiczne, i w którymby zbiory naukowe szkoły znalazły stosowne pomieszczenie; że dalej w piśmie z dnia 5. Maja 1874 L. 537 prosił, ażeby Wydział krajowy zaasygnował mu przyrzeczony zasiłek „na budowę laboratorium chemicznego w Dublanach“. Z drugiej strony nadmienić należy, że w rozporządzeniu Wydziału krajowego z dnia 26. Maja 1874 L. 8081, którym zaasygnowano Komitetowi przyznane 6000 zł. w. a., określono przeznaczenie zasiłku ogólnikowem wyrażeniem „na rozszerzenie szkoły“. Okoliczność ta jednakże nie zdawała się Wydziałowi krajowemu dostatecznie usasadniać przypuszczenia, że zasiłek udzielonym został na inny cel jak na ten, który był wskazany w przytoczonych wyżej podaniach Komitetu. Przynajmniej zaś niemogło w obec podanego wyżej stanu rzeczy dla Wydziału krajowego być wątpliwem, że zasiłek przeznaczonym był jeżeli nie wyłącznie na budowę laboratorium, to w każdym razie tylko na pomnożenie ubikacyi zakładu bądź przez postawienie budynków nowych, bądź przez rozszerzenie starego budynku szkolnego.

Z tych powodów Wydział krajowy nie mógł uważać się za uprawnionego do zwolnienia c. k. galic. Towarzystwa gosp. z obowiązku zwrotu jakiegokolwiek części zasiłku, użytej nie na pomnożenie ubikacyi zakładu. W skutek tego zaś widział się zmuszonym odmówić uwzględnienia wniosku, postawionego na konferencyi przez delegatów Komitetu, pomimo że niektóre okoliczności zdawały się przemawiać za uwzględnieniem, — i zawezwać Komitet rozporządzeniem z dnia 26. Marca 1879. L. 12.134 ponownie, ażeby kwotę 6000 zł. w. a. przelał do kasy krajowej jako należącą do funduszu przeznaczzonego na budowę laboratorium chemicznego w Dublanach. Odkąd jednakże Komitet na drugiej konferencyi, odbytej dnia 29. Maja 1879, objawił przez usta delegatów swych zamiar przedstawienia sprawy Wysokiemu Sejmowi na najbliższej sesyi z prośbą, ażeby Wysoki Sejm zwolnił c. k. gal. Towarzystwo gosp. z obowiązku zwrotu rzeczony kwoty w całości lub w części, nie upomniał się Wydział krajowy więcej o wypłatę, pozostawiając sprawę w zawieszeniu aż do decyzji Wysokiego Sejmu.

Obok kwestyi uregulowania funduszu budowy laboratorium musiał na konferencyach wyżej wspomnianych być przedmiotem rokowań także obrachunek dochodów i wydatków szkół rolni-

czych w Dublinach w roku 1877, w którym Komitet c. k. gal. Towarzystwa gosp. prowadził administrację szkół już na rachunek funduszu krajowego. Przy wypłacie reszty subwencji państwowej, należącej do funduszu budowy laboratorium, potrącił Komitet, jak już wyżej wspomniano, kwotę 2.825 zł. 11 ct. w. a. jako pretensję swą do funduszu krajowego z tytułu administracji powyższej; Wydział krajowy zaś z pretensji tej przyznał był poprzednio tylko 2.293 zł. 19 ct. (t. j. o 531 zł. 92 ct. mniej). Zachodziła bowiem w przedmiocie obrachunku pomiędzy Wydziałem krajowym a Komitetem różnica zapatrywań o tyle, że Komitet umieścił w zamknięciu rachunków szkoły niższej z roku 1877 pod nazwą „utrzymanie uczniów“ w dochodach 1.318 zł. 58 ct. a. w., a w wydatkach 1.850 zł. 50 ct. a. w.; Wydział krajowy zaś był zdania, że fundusz krajowy nie ma obowiązku pokrycia niedoboru w kwocie 531 zł. 92 ct. w. a., wynikającego z porównania dochodów i wydatków tej pozycji, ponieważ koszty utrzymania uczniów nie były objęte preliminarzem, na podstawie którego pokrywane być miały wydatki szkoły niższej w roku 1877 (podług rozporządzenia Wydziału krajowego z dnia 23. Lutego 1877 L. 4226). Zdaniu temu dał Wydział krajowy wyraz w rozporządzeniu z dnia 15. Lutego 1878 L. 5064, którem oznajmił Komitetowi, że nie może na własną odpowiedzialność przyjąć na fundusz krajowy przewyżki wydatków na utrzymanie uczniów szkoły niższej i zażądał, ażeby Komitet sprostował zamknięcie rachunków szkoły niższej przez wykreślenie pozycji „utrzymanie uczniów“ z dochodów i wydatków. Z uwagi jednakże, że pretensya Komitetu, jakkolwiek pod względem formalnym nieusprawiedliwiona, wynikała z zaspokojenia rzeczywistej potrzeby szkoły niższej w czasie, kiedy szkoła ta była poniekąd już zakładem krajowym; że dalej c. k. gal. Towarzystwo gospodarskie, pokrywając niedobór z własnych szczupłych funduszy, doznałoby w funduszach tych znacznego uszczerbku, uznał Wydział krajowy później za stosowne na prośbę delegatów Komitetu pozostawić sprawę w zawieszeniu aż do decyzji Wysokiego Sejmu i zezwolić rozporządzeniem z dnia 27. Czerwca 1879 L. 23.807 na tymczasowe potrącenie wykazanego niedoboru z kwoty, którą Komitet miał obowiązek przelać do kasy krajowej jako resztę subwencji państwowej na budowę laboratorium. Obecnie zaś Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek, dążący do uregulowania tej sprawy w sposób, za którym zdają mu się przemawiać względy słuszności.

Zwłoka zresztą, jakiej doznało tymczasowe uregulowanie sprawy obrachunku z powodów od Wydziału krajowego niezależnych, pociągnęła za sobą ten skutek, że wydatek na szkoły rolnicze w Dublinach w r. 1877, który Komitet potrącił przy wypłacie reszty funduszu budowy laboratorium, nie mógł być uwzględnionym w „zamknięciu rachunku funduszy dotowanych i samoistnych budżetem objętych za rok 1877“, czem się tłumaczy wykazana w powyższym zamknięciu przewyżka dochodów szkół Dublańskich, i że wydatek ten obciąży rachunek szkół z r. 1880, w którym przyznane Komitetowi 2.293 zł. 19 ct. w. a. zwrócono funduszowi budowy laboratorium z funduszu krajowego.

II.

W projekcie umowy, do której zawarcia Wysoki Sejm upoważnił Wydział krajowy ustępem 3. przywiedzonej na wstępie uchwały, termin objęcia przez kraj majątności Dublańskiej w fizyczne posiadanie oznaczono na dzień 1. Czerwca 1879. r. Nie spuszczać z oka obowiązku zastosowania się do warunku powyższego pod względem obrachunku pretensji wynikających ze sprzedaży i kupna folwarku, uznał przeciw Wydział krajowy ze względów gospodarskich za pożądane dążyć do przyspieszenia terminu odebrania przynajmniej o tyle, ażeby nowy właściciel wszedł w posiadanie folwarku przed rozpoczęciem zasiewów wiosennych. W tym celu zawiązał Wydział krajowy pismem z dnia 24. Stycznia 1879 L. 2916 rokowania z Komitetem c. k. gal. Towarzystwa gosp. Po konferencji zaś odbytej w sprawie ustanowienia terminu odebrania pomiędzy delegatami Wydziału kra-

Dublańskich, którąby tylko stosunkowo bardzo znacznym kosztem ulepszyć można; z drugiej zaś strony dla doprowadzenia całego gospodarstwa Dublańskiego do stanu odpowiedniego konieczne są ulepszenia, których zaprowadzenie żadną miarą nie da się odroczyć, jak n. p. postawienie nowego budynku w miejsce dotychczasowej stajni chylącej się do upadku, postawienie szopy na zboże, urządzenie gnojarni, zreorganizowanie i uzupełnienie krowiarni i t. p., a wydatki na ulepszenia te przez sprzedaż „Karwat“ pokryte by być mogły w znacznej części bez obciążania funduszu krajowego.

Przeświadczony na podstawie własnych spostrzeżeń o trafności zapatrywania powyższego Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek o upoważnienie do sprzedaży „Karwat“. Na tym wniosku jednakże poprzestać musi Wydział krajowy na ten raz w sprawie uregulowania gospodarskich i finansowych stosunków w Dublanach. Dalsze swe wnioski bowiem zamierza Wydział krajowy oprzeć na planie gospodarczym i finansowym pp. Pańkowskiego i Strusiewicza, który uważa za ułożony nie tylko z fachową znajomością rzeczy, ale i z należytem uwzględnieniem miejscowych warunków produkcji oraz stosunku gospodarstwa folwarcznego do krajowych szkół rolniczych w Dublanach. Ponieważ zaś sprzedaż „Karwat“ stanowi integralną część tego planu, przeto treść wniosków szczegółowych, które Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi przedłożyć zamierza, zawisła w znacznej mierze od decyzji, jaką Wysoki Sejm powéźmie w przedmiocie projektu tej sprzedaży.

Wspomnieć jeszcze wypada o bilansie folwarku Dublańskiego z końcem pierwszego roku gospodarczego, przez który folwark pozostawał pod zarządem Wydziału krajowego, t. j. z dniem 1. kwietnia r. b. Bilans ten, o ile już w tej chwili zestawionym być może na podstawie niesprawdzonego jeszcze zestawienia administratora folwarku z dnia 31. Maja r. b. oraz ksiąg rachunkowych Wydziału krajowego, wykazuje w przybliżeniu dochód w kwocie 10.820 złr., a rozchód w kwocie 12.650 złr. w. a., zatem niedobór w kwocie 1.830 złr. w. a. W podanej kwocie rozchodu mieszczą się jednakże także spłacone kapitały i procenta (Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu, galicyjskiej Kasie oszczędności i c. k. galic. Towarzystwu gosp.) w kwocie 2.840 złr. w. a., a nadto wydatki oznaczone przez administratora jako nadzwyczajne w kwocie 2.613 złr. (głównie na dokupno i rekonstrukcję maszyn i narzędzi rolniczych, dokupno nasion, dokupno koni oraz urządzenie gnojarni). Gospodarstwo więc przyniosło, już po potrąceniu wydatków nadzwyczajnych, około 910 złr. w. a. dochodu, co uznać wypada za rezultat zadawalniający, zwłaszcza jeżeli się zwąży, że na wiosnę r. 1879 musiano przyorać 27 morgów pszenicy i że zasiewy wiosenne w skutek nieprzygotowania roli we właściwej porze znacznie się opóźniły.

W roku bieżącym spodziewać się należy przynajmniej nie gorszego rezultatu co do zwyczajnych dochodów i wydatków gospodarstwa. Ogólny niedobór będzie jednakże prawdopodobnie większy niż w roku poprzednim z powodu, że wypadnie poświęcić znaczniejszą kwotę (do 2.000 złr.) na zamianę i dokupno krów, bez czego najważniejsze dla gospodarstwa Dublańskiego źródło dochodów nie da się wyzyskać.

Do ułożenia preliminarza folwarku na rok bieżący zbywało Wydziałowi krajowemu wówczas, kiedy zestawiał preliminarz funduszu krajowego na rok 1880, na wszelkich niemal danych, i dlatego w preliminarzu tym folwark został zupełnie pominięty. Z uzyskanych zaś do chwili obecnej danych mógł Wydział krajowy zaledwie tę odnieść korzyść, że przy pomocy znajomości stosunków miejscowych, jaką posiada terażniejszy administrator folwarku, na podstawie tychże danych ułożył przedłożony Wysokiemu Sejmowi preliminarz folwarku na rok 1881. Preliminarza tego przeto co do Rub. I., poz. 1, 2, 3a, 3b, i 4. dochodów oraz Rub. I. wydatków z pożądaną dokładnością uzasadnić niepodobna, zwłaszcza że prawdopodobieństwo zgodności pomienionych pozycji z wynikiem zawisło jeszcze i od tego, czy i o ile wspomniany wyżej plan gospodarczy pp. Pańkowskiego i Strusiewicza wejdzie w życie. O reszcie zaś pozycji dochodów i wydatków zwyczajnych

(Rub. I., poz. 3c. i Rub. II. dochodów, oraz Rub. II. i III. wydatków) nadmienić wystarczy, że kwoty preliminowane są zgodne z istotnym stanem rzeczy.

Przechodząc do wydatków nadzwyczajnych wypada dla uzasadnienia wydatku w kwocie 400 złr., preliminowanego na drenowanie, przedewszystkiem przytoczyć, że podług jednomyślnej opinii pp. Pańkowskiego i Strusiewicza oraz p. Karpuski, inżyniera biura melioracyjnego, znaczna część folwarku potrzebuje osuszenia za pomocą drenów. Osuszenie to ma być przeprowadzonym na podstawie planu, którego wypracowaniem zajęte już jest z polecenia Wydziału krajowego biuro melioracyjne, a wykonanie planu zamierza Wydział krajowy rozłożyć na dłuższy szereg lat, ażeby nie obciążać zbyt ciężko budżetu folwarku, a obok tego dostarczyć uczniom kursu melioracyjnego w Dublinach, urządzonego na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14. Października 1878, sposobności do ćwiczeń praktycznych na miejscu.

Nakoniec wymaga jeszcze wyjaśnienia pozycja preliminowana na opłatę raty należności skarbowej od przeniesienia własności dóbr Dublany. Należność tę, którą według kontraktu zawartego z c. k. gal. Towarzystwem gosp. obowiązany jest pokryć fundusz krajowy, wymierzył c. k. urząd wymiaru należności we Lwowie w kwocie 2.142 złr. w. a. Wydział krajowy jednakże udał się pismem z dnia 18. maja r. b. L. 4519 do c. k. Ministerstwa skarbu z prośbą, ażeby spłatę należności rozłożyło na lat 10 z opustem procentu za przewłokę. Uzyskawszy zaś już poprzednio, o czem niżej będzie wzmianka, także same ułatwienie w spłaceniu należności od przeniesienia własności szkół rolniczych w Dublinach, tuszy Wydział krajowy, że i w niniejszym wypadku prośba jego znajdzie uwzględnienie, i w tej nadziei wstawił w preliminarz folwarku na rok 1881 tylko 10tą część spłacić się mającej kwoty, t. j. 215 złr. w. a.

W związku z sprawami folwarku nie od rzeczy będzie nadmienić, że obawa, aby przejście na kraj obowiązków c. k. gal. Towarzystwa gosp. względem właścicieli akcji, wydanych przez Towarzystwo na pożyczkę bezprocentową zaciągniętą na zakupienie majątności Dublańskiej (ustęp 4. przywiedzonej na wstępie uchwały Wys. Sejmu), nie pociągnęło za sobą obciążenia funduszu krajowego, do tej pory się nie ziściła. Upominał się bowiem o spłatę akcji tylko jeden wierzyciel, t. j. gmina Żydaczów jako właścicielka dwóch akcji w łącznej wartości 50 złr. m. k., a i ten wierzyciel na przedstawienie Wydziału krajowego z dnia 29. Lipca 1878 L. 25911 pismem z dnia 18. Listopada 1879 L. 449 pretensyi do zwrotu pożyczki raz na zawsze się zrzekł.

III.

Ze względu na ustęp 5. przywiedziony na wstępie uchwały Wys. Sejmu podał Wydział krajowy uchwałą tę odezwą z dnia 5. Listopada 1878 L. 53396 do wiadomości c. k. Prezydium Namiestnictwa we Lwowie z prośbą, ażeby przedłożyło takową c. k. Ministerstwu rolnictwa i wyjednało u tegoż Ministerstwa zezwolenie na zmianę §. 11. statutu org. kraj. wyż. Szkoły rolniczej w Dublinach w myśl wymienionego ustępu uchwały. O przyzwoleniu zaś Ministerstwa na zmianę powyższą zawiadomionym został Wydział krajowy odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 26. Maja 1879 L. 26.109.

Przedtem już otrzymał był Wydział krajowy od c. k. Prezydium Namiestnictwa (odezwą z dnia 24. Września 1878 L. 7.036) zawiadomienie, że c. k. Ministerstwo rolnictwa zatwierdziło reskryptem z dnia 20. Września 1878 L. 9.774 podane do wiadomości Wys. Sejmu w sprawozdaniu z dnia 10. Września 1878. L. 29724 wnioski Wydziału krajowego w przedmiocie obsadzenia stałych posad nauczycieli przy obu krajowych szkołach rolniczych w Dublinach, w skutek czego Wydział krajowy zamianował dekretem z dnia 6. Października 1878 L. 48.103:

1) prowizorycznymi profesorami kraj. wyż. Szkoły rolniczej w Dublinach pp. Dr. Juliusza Au, Zygmunta Strusiewicza, Kazimierza Pańkowskiego, Dr. Romana Wawnikiewicza, Tomasza Rylskiego i Dr. Emila Godlewskiego;

2) prowizorycznym nauczycielem kraj. niż. Szkoły roln. w Dublinach p. Włodzimierza Grodzkiego;

nadto zaś porучzył p. Dr. Juliuszowi Au pełnienie obowiązków Dyrektora kraj. Szkół roln. w Dublinach aż do obsadzenia posady Dyrektora, z wynagrodzeniem rocznem równajacem się różnicy pomiędzy etatową płacą Dyrektora a etatową płacą profesora kraj. wyż. Szkoły rolniczej.

Odebrawszy następnie przysięgę służbową od wymienionych wyżej urzędników, zaasynował im Wydział krajowy płace etatowe rozporządzeniem z dnia 14. Października 1878 L. 50.908, tymczasowy zarząd zaś nad Szkołami oddał komisyjnie p. Dr. Au dnia 18. Października 1878.

Rozporządzeniem z dnia 25. Lipca 1879 L. 16842 wezwał dalej Wydział krajowy Kuratoryę kraj. Szkół rolniczych w Dublinach, ażeby objawiła mu zdanie swe w przedmiocie stabilizowania tychże urzędników, tudzież w przedmiocie obsadzenia wakującej jeszcze posady Dyrektora. Po otrzymaniu zaś relacyi Kuratoryi z dnia 8. Sierpnia 1879 L. 44, oraz podania p. Dr. Juliusza Au z tejsze daty o zwolnienie z pełnienia poruczonych mu tymczasowo, obowiązków Dyrektora, postanowił uwzględnić prośbę p. Dr. Au i powołać na posadę profesora kraj. wyż. Szkoły rolniczej w Dublinach a zarazem Dyrektora obydwóch Szkół ubiegającego się o tę posadę p. Władysława Lubomęskiego. Nominacyę tę przedłożył Wydział krajowy pismem z dnia 12. Sierpnia 1879 L. 31110 za pośrednictwem c. k. Prezydum Namiestnictwa c. k. Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia. Następnie oddał komisyjnie tymczasowy zarząd nad Szkołami dnia 2. Września p. Lubomęskiemu. Po nadejściu zaś odezwy c. k. Prezydum Namiestnictwa z dnia 29. Października 1879 L. 8873, którą zawiadomiony został, że c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z dnia 23. Października 1879 L. 10127 wniosek Wydziału krajowego w sprawie nominacyi p. Lubomęskiego zatwierdziło, zamianował p. Lubomęskiego dekretem z dnia 11. Listopada 1879 L. 43877 prow. profesorem rolnictwa kraj. wyż. Szkoły rolniczej w Dublinach, oraz prow. Dyrektorem obudwu tamtejszych Szkół rolniczych, a odebrawszy od zamianowanego przysięgę służbową dnia 18. Listopada 1879 zaasynował mu płacę etatową rozporządzeniem z dnia 7. Grudnia 1879 L. 49722.

Decyzycę w sprawie stabilizacyi profesorów i nauczyciela, zamianowanych dekretem z dnia 6. Października 1878 L. 48103, postanowił natomiast Wydział krajowy uchwałą z dnia 13. Stycznia r. b. L. 44796/79. odroczyć aż do ukończenia organizacyi kraj. Szkół rolniczych w Dublinach.

W składzie grona nauczycieli krajowych szkół rolniczych w Dublinach zaszyły prócz tego w ciągu peryodu objętego niniejszem sprawozdaniem następujące zmiany:

1) dekretem Wydziału krajowego z dnia 13. Października 1878 L. 49.549 zwolnionym został na własne żądanie p. Władysław Wielicki z obowiązków prow. adjunkta i asystenta chemii przy krajowej wyższej szkole rolniczej;

powołano zaś:

2) dekretem z dnia 20. Września 1878 L. 46.080 p. Zygmunta Kahanego, b. adjunkta wyższej szkoły rolniczej w Dublinach, na prow. adjunkta krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublinach z wynagrodzeniem miesięcznem w kwocie 66 zł. 66 ct.;

3) dekretem z dnia 15. Listopada 1878 L. 55.282 p. Piotra Manasterskiego, asystenta chemii przy katedrze technologii chemicznej w c. k. lwowskiej szkole politechnicznej, na prow. adjunkta krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublinach, z wynagrodzeniem miesięcznem w kwocie 66 zł. 66 ct.;

4) dekretem z dnia 13. Stycznia 1880 L. 53.275 z r. 1879 zamianowanego przez kuratoryę krajowych szkół rolniczych w Dublinach p. Maryana Łomnickiego, c. k. profesora IV. gimna-

zyum we Lwowie, na docenta zoologii przy krajowej wyższej szkole rolniczej dla zastąpienia p. Kahanego, któremu dłuższa słabość w wykładaniu przeszkodziła, z wynagrodzeniem miesięcznym w kwocie 30 zł. za 2 godziny wykładu tygodniowo;

5) dekretem z dnia 17. Lutego r. b. L. 6738 p. Seweryna Karpuszkę, inżyniera biura melioracyjnego, który już przez ciąg poprzedniego półrocza szkolnego wykładał naukę melioracji w krajowej wyższej szkole rolniczej, na docenta melioracji przy tejże szkole oraz instruktora kursu melioracyjnego z płacą roczną w kwocie 420 zł., z której jednakże przypada 180 zł. na rachunek kursu melioracyjnego;

6) dekretem z dnia 23. Marca r. b. L. 11.179 zamianowanego przez kuratoryę p. Józefa Tretiaka, zastępcę nauczyciela przy c. k. II. wyższem gimnazjum we Lwowie, na docenta języków polskiego i niemieckiego przy krajowej wyższej szkole rolniczej z wynagrodzeniem rocznym w kwocie 480 zł. za 4 godzin wykładu tygodniowo.

Wreszcie przyjął Wydział krajowy na przedstawienie kuratoryi dekretem z dnia 10. Lutego r. b. L. 5500 Antoniego Machera na drugiego dozorcę krajowej niższej szkoły rolniczej z taką samą płacą, jaką pobiera dozorca pierwszy.

Nieobsadzonemi pozostały przeto tylko posada docenta ogrodnictwa, którą Wydział krajowy z początkiem roku szkolnego 1879/80 nowo utworzyć zamierzał, oraz posada nauczyciela fachowego szkoły niższej; ostatnia już to dla braku odpowiedniego kandydata, już też z powodu, że nabyte doświadczenie zrodziło wątpliwość, czy nie należałoby zwinąć tej posady, a do wykładów fachowych w szkole niższej używać i nadal tylko profesorów szkoły wyższej jako docentów.

Z zarządzeń Wydziału krajowego, tyjących się personelu szkół dublańskich, zasługują na wzmiankę jeszcze następujące:

1) rozporządzeniami z dnia 29. Października 1878 L. 52.986 i z dnia 15. Listopada 1878 L. 55.089 przyznał i zaasygnował Wydział krajowy pp. Dr. Szcześnieemu Kudelce i Romanowi Bastgenowi, byłym profesorom wyższej szkoły rolniczej w Dublanach, po 150 zł. jako relutum za pomieszkania w Dublanach, które profesowie ci mieli prawo zajmować do 1. Stycznia 1879, a odstąpili dwa miesiące wcześniej nowo przez Wydział krajowy zamianowanym profesorom;

2) rozporządzeniem z dnia 8. Lutego 1879 L. 5741 podniósł Wydział krajowy płacę roczną p. Dr. Władysława Skałkowskiego, jako lekarza zakładów dublańskich, z 240 zł. na 300 zł., t. j. do wysokości kwoty przeznaczonej na ten cel w budżecie krajowych szkół rolniczych w Dublanach; a

3) rozporządzeniem z dnia 1. sierpnia 1879 L. 24.274 na tejże samej podstawie płacę roczną p. Józefa Kubickiego, jako docenta weterynaryi przy krajowej wyższej szkole rolniczej w Dublanach, z 420 zł. na 480 zł.:

4) rozporządzeniem z dnia 18. Października 1879 L. 41.322 uwzględnił Wydział krajowy prośbę p. Kazimierza Pańkowskiego, prow. profesora krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach, ażeby mu wolno było i nadal trzymać w dzierżawie folwarki Malechów i Grzybowice i mieszkać w Malechowie, przy czem zastrzegł, że cofnie zezwolenie powyższe, jeżeliby uboczne zatrudnienie p. Pańkowskiego przestało odpowiadać warunkom, pod którymi Ustanowa służby krajowej zatrudnienie takie dopuszcza, oraz że p. Pańkowski, dopóki z zezwolenia tego korzysta, nie może rościć prawa do wynagrodzenia za nieużywanie pomieszkania służbowego;

5) rozporządzeniem z dnia 22. Stycznia 1880 L. 3024 przyznał i zaasygnował Wydział krajowy p. Dr. Władysławowi Skałkowskiemu wynagrodzenie jednorazowe w kwocie 100 zł., a to ze względu na znaczne pomnożenie się czynności lekarza zakładowego w skutek zwiększenia się liczby uczniów szkoły niższej, oraz w skutek utworzenia kursu melioracyjnego;

6) rozporządzeniem z dnia 30. Kwietnia 1880 L. 18.753 przyznał i zaasygnował Wydział krajowy p. Władysławowi Lubomęskiemu, prow. dyrektorowi krajowych szkół rolniczych w Dublanach, 500 zł. tytułem relutum za pomieszkanie z powodu, że p. Lubomęskiemu nie można było do tej pory dostarczyć w Dublanach należącego mu się pomieszkania służbowego. W pomieszkaniu bowiem dla dyrektora zakładów dublańskich przeznaczonem umieszczono w czasie opróżnienia posady dyrektora jednego z profesorów szkoły wyższej.

IV.

Po załatwieniu sprawy obsadzenia posad stałych profesorów i nauczycieli krajowych szkół rolniczych w Dublanach wypadało przedewszystkiem w myśl obowiązujących statutów organizacyjnych tychże szkół przeprowadzić dalszą ich organizację. W tym celu zawiązał Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 22. Października 1878 L. 51.684 dyrekcję szkół, ażeby w porozumieniu z Kolegium profesorów wyższej szkoły rolniczej wypracowała szczegółowe plany nauk dla obudwóch szkół niemniej projekta regulaminów i instrukcyi, zastrzeżonych statutami organizacyjnymi. W skutek polecenia powyższego przedłożyła Dyrekcya relację z dnia 10. Grudnia 1878 L. 497 projekta:

- 1) szczegółowego planu nauk szkoły wyższej;
- 2) regulaminu dotyczącego egzaminów i świadectw w tejże szkole;
- 3) przepisów dyscyplinarnych dla uczniów tejże szkoły; a następnie relacją z dnia 11. Stycznia 1879 projekt
- 4) instrukcyi dla zarządu, profesorów i urzędników tejże szkoły.

Wszystkie projekta powyższe odstąpił Wydział krajowy kuratorcyi krajowych szkół rolniczych w Dublanach do ocenienia. Na podstawie zaś sprawozdań kuratorcyi z dnia 16. Stycznia 1879 i z dnia 27. Marca 1879 wydał rozporządzeniem z dnia 11. Kwietnia 1879 L. 12.862 „Przepisy dyscyplinarne dla uczniów krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach“.

W sprawie reszty projektów odbyła się na życzenie kuratorcyi dnia 29. Lutego r. b. konferencya, w której ze strony Wydziału krajowego wzięli udział pp. JE. Marszałek krajowy i Dr. Józef Wereszczyński, i na której pomiędzy delegatami Wydziału krajowego a kuratorcyą przyszło do zupełnego porozumienia się co do kierunku i zasad organizacyi naukowej szkół rolniczych dublańskich. Do tej pory jednakże kuratorcy nie przedłożyła jeszcze Wydziałowi krajowemu projektów opracowanych w myśl uchwał na konferencyi zapadłych, ani też nie wyraziła pisemnie zdania swego w przedmiocie przesłanego jej przez Wydział krajowy (rozporządzeniem z dnia 3. Marca r. b. L. 3288) reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 5. Grudnia 1879 L. 7018, którym unormowano na nowo organizację zasilanych przez skarb państwa tak zwanych średnich szkół rolniczych pod względem planu nauk.

Sprawy organizacyjne przeto, których uregulowanie miały na celu projekta przedłożone przez Dyrekcję, musiały pozostać w zawieszeniu. Natomiast starał się Wydział krajowy uzupełnić organizację szkół w innych kierunkach. I tak zarządził na przedstawienie Dyrekcji rozporządzeniem z dnia 24. Stycznia 1879 L. 3050, że opłaty, jakie były pobierane od uczniów wyższej szkoły rolniczej przed objęciem takowej w zarząd kraju, pobierane być mają i nadal w tejże samej wysokości, a więc oprócz wpisowego i czesnego, opłaty na czytelnię i służbę oraz kaucya, która się zwraca uczniowi zakład opuszczającemu. Dalej uregulował ostatecznie rozporządzeniami z dnia 16. Grudnia 1879 L. 50.468 oraz z dnia 20. Stycznia r. b. L. 24.924 z r. 1879 i 48.569 z r. 1879

Alegat I. zakres działania Dyrekcyi co do pobierania dochodów i pokrywania wydatków szkół dublańskich. Nakoniec wydał rozporządzeniem z dnia 25. Maja r. b. L. 43.184 z r. 1879 załączoną % Instrukcyę regulującą stosunek krajowych szkół rolniczych w Dublinach do tamtejszego gospodarstwa folwarcznego.

V.

Przechodząc do sprawy wydatków nadzwyczajnych na szkoły rolnicze w Dublinach, nadmienić wypada przedewszystkiem, że z zasiłku nadzwyczajnego, przyznanego szkołom przez c. k. Ministerstwo rolnictwa w ciągu rokowań o uznanie ich za zakłady krajowe, otrzymał Wydział krajowy na podstawie rozporządzenia c. k. Namiestnictwa z dnia 29. Sierpnia 1878 L. 44.846 połowę, t. j. 4000 zł. Z kwoty tej pokrył Wydział krajowy koszta robót, których wykonanie zarządził był dnia 3. Maja 1878 L. 18.489 (por. sprawozdanie z dnia 10. Września 1878 L. 29.724), pozostała zaś reszta zasiłku w kwocie 2550 zł. użytą została na częściowe pokrycie niedoboru szkół dublańskich w roku 1878.

W ciągu peryodu objętego niniejszem sprawozdaniem najznaczniejszy wydatek spowodowała budowa kaplicy w Dublinach. Budowę tę, rozpoczętą w roku 1878, ukończył przedsiębiorca we wrześniu r. 1879, a kolaudacyi robót oddanych w przedsiębiorstwo dokonała dnia 25. Października 1879 komisya kolaudacyjna, do której Wydział krajowy z po za grona urzędników swych powołał był architekta p. Józefa Janowskiego. Podług protokołu kolaudacyi sprawdziła komisya:

1) roboty wykonane w roku 1878 na 3423 zł. 85 ct., t. j. na kwotę o 11 zł. 11 ct. mniejszą, niż oznaczył kosztorys;

2) roboty wykonane w roku 1879 na 4150 zł. 16 ct., t. j. na kwotę o 25 zł. 70 ct. większą, niż oznaczył kosztorys;

w ogóle zatem roboty przedsiębiorcy na 7574 zł. 1 ct., t. j. na kwotę 14 zł. 59 ct. większą od kwoty preliminowanej. Rekolaudacya miała się odbyć po ukończeniu kilku poprawek, do których wykonania zobowiązał się był przedsiębiorca w protokole kolaudacyjnym. Poprawki te jednakże dotąd nie zostały wykonane, w skutek czego rekolaudacya odbyć się jeszcze nie mogła.

Do podanych wyżej kosztów budowy doliczyć wypada wydatek na materiał zakupiony od funduszu budowy laboratorium w kwocie 1490 zł. oraz pomniejsze koszta w kwocie 374 zł. 38 ct., suma więc wydatków w gotowiznie na budowę kaplicy wynosi 9438 zł. 39 ct. Wydatki te pokryte zostały w części z odebranego od c. k. gal. Towarzystwa gosp. funduszu budowy kaplicy, wynoszącego wraz z procentami 4739 zł. 50 ct., resztę zaś kosztów budowy w kwocie 4698 zł. 89 ct. pokrył Wydział krajowy z funduszu dyspozycyjnego.

Załatwiając sprawozdanie komisji kolaudacyjnej, postanowił Wydział krajowy na wniosek tejże komisji w celu przysposobienia kaplicy do użytku zarządzić niebawem:

1) urządzenie prowizorycznego ołtarza tudzież sprawienia ławek, konfesjonału i odpowiednich urządzeń w zakrystyi;

2) ustawienie tablicy marmurowej z odpowiednim napisem;

3) ustawienie odpowiedniej liczby konduktorów piorunowych;

4) obrukowanie kaplicy.

Zarządzenie powyższe wykonaniem będzie również kosztem funduszu dyspozycyjnego, poczem pozostaną jeszcze do wykonania roboty, które Wydział krajowy jako nienagłące odroczył, a mianowicie: pomalowanie lub wybielenie wnętrza, urządzenie chóru, wyasfaltowanie posadzki i ustawienie figur projektowanych na głównej facyacie.

Obecnie nowa kaplica w Dublanach, zaopatrzona tymczasowo w sprzęty starej kaplicy i poświęcona dnia 12. Maja r. b., oddana już została do użytku.

Wszystkie inne wydatki na zakupienie nieprzewidzianych potrzeb szkół dublańskich pokryto z funduszu krajowego na rachunek tychże szkół. W wydatkach rzeczonych zajmuje naczelné miejsce koszt robót wykonanych w ciągu wakacyi z r. 1879 około naprawy budynku szkolnego szkoły wyższej i adaptacyi części takowego w celu pomieszczenia uczniów szkoły niższej oraz uczniów kursu melioracyjnego. Roboty te zbadała na miejscu komisya złożona z Członków Wydziału krajowego pp. Władysława hr. Badeniego i Dra. Józefa Wereszczyńskiego przy pomocy technika z grona inżynierów Wydziału krajowego, poczem Wydział krajowy przyznał za nie rozporządzeniem z dnia 10. Lutego r. b. L. 5951 przedsiębiorcy wynagrodzenie w kwocie 1250 zł. Z wydatku tego pokrył część fundusz przeznaczony na urządzenie kursu melioracyjnego, na pokrycie zaś reszty użyto, o ile na ten cel nie wystarczyły kwoty prelininowane w budżecie szkół na rok 1879 na naprawę budynków, kwoty 840 zł., którą Wysoki Sejm wstawił w tenże budżet na postawienie parkanu i sztachet, w skutek czego postawienie parkanu i sztachet wypadło odroczyć.

Dalsze wydatki nieprzewidziane są następujące:

- 1) zakupiono kasę ogniotrwałą dla Dyrekcyi szkół dublańskich za cenę 110 zł.;
- 2) rozporządzeniem z dnia 28. Listopada 1879 L. 48.463 upoważniono Dyrekcyę do postawienia wychodka dla uczniów szkoły niższej, z zastrzeżeniem, ażeby koszta budowy nie przyniosły kwoty 50 zł.;
- 3) rozporządzeniem z dnia 13. stycznia 1880 l. 53273 upoważniono Dyrekcyę do zakupu sań z zastrzeżeniem, ażeby cena sań nie przenosiła kwoty 60 zł. w. a.;
- 4) rozporządzeniem z dnia 2. maja 1880 l. 10809 upoważniono Dyrekcyę do zakupu pompy za cenę maksymalną 150 zł. w. a.

Zaspokajając doraźnie naglące mniejsze potrzeby Szkół Dublańskich, nie zaniedbał Wydział krajowy zajmować się także badaniem projektów zaspokojenia tych potrzeb, którym tylko znaczniejszym nakładem zaradzićby można.

Do ostatnich należy przedewszystkiem potrzeba pomnożenia ubikacyi zakładów Dublańskich, o której Wydział krajowy wspomniał już w sprawozdaniu swem z dnia 10 września 1878 l. 29724 z uwagą, że w sprawie tej wystosował podanie do c. k. Ministerstwa rolnictwa, — potrzeba, która w skutek wzrastania liczby uczniów szkół obudwóch z każdym rokiem szkolnym staje się więcej naglącą. Od tej pory otrzymał Wydział krajowy na owe podanie (odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 29. sierpnia 1878 l. 44846) odpowiedź tej treści, że c. k. Ministerstwo rolnictwa przychyli się w zasadzie do udzielenia ze skarbu państwa znaczniejszego zasiłku nadzwyczajnego na pomnożenie ubikacyi Szkół dublańskich i gotowem jest wstawiać w budżet państwowy przez pewien szereg lat części sumy, która oznaczoną zostanie jako udział z funduszy państwowych w wydatkach na cel powyższy. Oznaczenie jednakże wysokości zasiłku państwowego uczyniło jednocześnie Ministerstwo rolnictwa zawisłem od przedłożenia szczegółowych planów i kosztorysów, w skutek czego Wydział krajowy, posiadając już wypracowane poprzednio szkice i przybliżone kosztorysy budowy gmachu szkolnego, laboratorium chemicznego i domu mieszkalnego dla uczniów szkoły wyższej, wezwał rozporządzeniem z dnia 3 grudnia 1878 l. 32651 inżyniera p. Gustawa Reutta, ażeby w porozumieniu z Dyrekcyą Szkół dublańskich wypracował szkic i kosztorys gmachu szkolnego, któryby mieścił w sobie laboratorium chemiczne, oraz plan i kosztorys przeobrażenia dotychczasowego gmachu szkolnego na mieszkanie dla uczniów Szkoły wyższej. Obecnie zaś wszystkie przygotowane plany i kosztorysy są przedmiotem badania w kuratoryi krajowych Szkół roln. w Dublanach.

Naglącą okazała się również potrzeba budowy nowej studni, gdyż prof. chemii szkoły wyższej i lekarz zakładowy oświadczyli zgodnie, że woda w istniejącej studni zakładowej jest szkodliwą dla zdrowia. Z tego powodu Wydział krajowy polecił rozporządzeniem z dnia 24. Maja r. b.

l. 32619 wypracowanie projektu i kosztorysu budowy nowej studni i zamierza przeprowadzić powyższą budowę jeszcze w ciągu roku bieżącego.

Podług relacji Dyrekcyi Szkół dublańskich z dnia 14 Maja r. b. l. 368 zdaje się dalej nie ulegać wątpliwości, że dom mieszkalny Dyrektora, w którym się mieści także kancelarya Dyrekcyi, wymagać będzie gruntownej i ze znacznym kosztem połączonej naprawy. Wydział krajowy widział się przeto zniewolonym polecić (rozporządzeniem z dnia 24 Maja r. b. l. 21760) wypracowanie planu i kosztorysu tej naprawy.

Nakoniec polecił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 25. Maja r. b. L. 22211 wypracowanie nowego projektu osuszenia budynków mieszkalnych profesorów z powodu, że za pomocą robót wykonanych w celu uwolnienia tychże budynków od wilgoci w skutek dawniejszego polecenia Wydziału krajowego, o którym już w poprzednim sprawozdaniu była wzmianka, nie zupełnie osiągnięto skutek pożądaný.

Wspomnieć jeszcze wypada, że w jesieni roku 1879 zgłosili się do Wydziału krajowego za pośrednictwem Dyrekcyi Szkół dublańskich przedsiębiorcy z propozycją pobudowania w Dublanach domów mieszkalnych na własne ryzyko, jeżeliby im Wydział krajowy wydzierżawił na ten cel odpowiedni grunt. Ze sposobności tej zaradzenia w części brakowi pomieszkań bez obciążania funduszu krajowego nieomieszkał Wydział krajowy skorzystać i zawarł z przedsiębiorcami, pp. Albiniem Zagórskim i Bolesławem Rostkowskim, załączony $\frac{1}{2}$ kontrakt. Obecnie zaś, kiedy jeden z domów, które przedsiębiorcy pobudować zamierzają, jest już gotów, zawiązał Wydział krajowy rokowania w celu wynajęcia pomienionego domu na mieszkania dla jednego z profesorów i jednego z adjunktów Szkoły wyższej, z których pierwszy, jak już wyżej wspomniano, zajmuje dotąd pomieszkanie Dyrektora, a drugi mieszka w gmachu szkolnym Szkoły wyższej z dotkliwym uszczerbkiem dla dogodności w pomieszczeniu zbiorów naukowych Szkoły.

Aleg. II.

VI.

Pozostaje uzupełnić wyjaśnienia zamieszczone w preliminarzach funduszu krajowego na rok 1880 i 1881 co do niektórych pozycji preliminarzy krajowych Szkół rolniczych w Dublanach na lata powyższe.

W preliminarz Szkoły wyższej na r. 1880 wstawiono (Rub. IV. poz. 22 wydatków) 50 zł. w. a. jako wydatek nadzwyczajny. Kwota ta przeznaczoną jest na uregulowanie drogi prowadzącej od zakładu do nowej kaplicy i na obsadzenie krzewami placu około kaplicy.

Dla uzasadniania dalej wydatków nadzwyczajnych preliminowanych w Rub. V. poz. 31, 32 i 33 budżetu Szkoły wyższej Wydział krajowy ma zaszczyt podać do wiadomości Wysokiego Sejmu co następuje.

Przedkładając Wydziałowi krajowemu pismem z dnia 2. kwietnia 1879 projekta preliminarzy Szkół dublańskich na rok 1880, dołączyła kuratorya do relacji swej szczegółowe wykazy środków naukowych, niedostających Szkole wyższej podług zdania Kolegium profesorów. Zarazem oświadczyła kuratorya, że po dokładnem zbadaniu stanu zbiorów, muzeów i laboratoryów Szkoły wyższej usunęła ze względów oszczędności z przedmiotów wykazami objętych wszystkie te, które jej nie zdawały się bezwarunkowo niezbędnymi. Pomimo tego jednakże potrzeba wykazana przez kuratoryę okazała się jeszcze zbyt znaczną, bo wynoszącą około 18800 zł. w. a., ażeby mogła być zaspokojoną w inny sposób, jak przez dotację nadzwyczajną. Ażeby zaś nie przeciążać budżetu krajowego, postanowił Wydział krajowy zgodnie z wnioskiem kuratoryi wydatki nadzwyczajne na środki naukowe, w miarę mniejszej lub większej nagłości potrzeby w poszczególnych działach, rozłożyć na krótszy lub dłuższy szereg lat. I tak preliminowano na rok 1880:

1. w poz. 31. a) z kwoty potrzebnej 470 zł. w. a. rozłożonej na lat trzy, 160 zł. w. a.;
 2. w tejże poz. b) z kwoty potrzebnej 1830 zł. w. a., rozłożonej na lat pięć, 360 zł. w. a.;
 3. w tejże poz. c) z kwoty potrzebnej 500 zł. w. a., rozłożonej na lat dziesięć 50 zł. w. a.;
 4. w tejże poz. d) z kwoty potrzebnej 376 zł. w. a., rozłożonej na lat siedem, 50 zł. w. a.;
 5. w tejże poz. e) z kwoty potrzebnej 1396 zł. w. a. rozłożonej na lat dziesięć, 140 zł. w. a.;
 6. w tejże poz. f) z kwoty potrzebnej 5000 zł. w. a., rozłożonej na lat dziesięć 500 zł. w. a.,
 7. w poz. 32 a) z kwoty potrzebnej 3158 zł. w. a., 390 zł. w. a. na aparat destylacyjny z suszarką i armaturą;
 8. w tejże poz. b) z kwoty potrzebnej 1083 zł. w. a., 150 zł. w. a. na wagę chemiczną;
 9. w tejże poz. c) z kwoty potrzebnej 915 zł. w. a., 150 zł. w. a. na mikroskop Zeisa;
- wreszcie
10. w poz. 33. a) z kwoty potrzebnej 4100 zł. w. a., 300 zł. w. a.

Przechodząc do preliminarza Szkoły wyższej na r. 1881 nadmieniam Wydział krajowy że preliminować musiał jako wydatki nadzwyczajne:

1. Rub. IV. poz. 22 wydatków 800 zł. w. a. na postawienie parkanu i sztachet z powodu, że kwota wstawiona na ten cel w budżet na rok 1879 zużyta została, jak już wyżej wspomniano na naprawę gmachu szkolnego;

2. w tejże Rub. poz. 23. 50 zł. w. a. na rekonstrukcję dróg i ścieżek, wysypanych w poprzednich latach w braku innego materiału gruzem ceglanym;

3. w tejże Rub. poz. 26. 250 zł. w. a. na sprawienie do laboratorium i muzeów sprzętów dla uczniów, które są konieczne z powodu pomnożenia się liczby uczniów.

W preliminarzu Szkoły niższej w r. 1880 wstawiono jako nowe rubryki i pozycje w wydatkach Rub. III. poz. 9 i 10 (utrzymanie uczniów) a w dodatkach Rub. II. poz. 2. (datki Rad powiatowych, Towarzystw gosp. i osób prywatnych) i Rub. III. poz. 3. (zarobek uczniów).

Z uwagi bowiem, że Szkoła niższa jest internatem, w którym uczniowie otrzymują pożywienie i odzienie in natura, i to kosztem funduszu krajowego, o ile nie wpływają na ten cel datki i opłaty, uznał Wydział krajowy za właściwe stosunek powyższy nwidocznić w budżecie Szkoły, a natomiast usunąć z budżetu krajowego pozycję na stypendya dla uczniów Szkoły niższej.

Dla uzasadnienia wydatków nadzwyczajnych wstawionych w Rub. V. poz. 32, 33 i 34. powołuje się Wydział krajowy na uwagi swe o preliminarzu Szkoły na r. 1880.

Co się tyczy wreszcie Rub. VI. poz. 40, to wypada nadmienić, że c. k. urząd wymiaru należitości we Lwowie wymierzył wezwaniem płatniczem z dnia 30. Czerwca 1878 l. 5865 należitość skarbową od przeniesienia własności Szkół rolniczych w Dublinach na 2268 zł. 25 ct. w. a., że jednakże c. k. Ministerstwo skarbu wskutek podania Wydziału krajowego z dnia 26. Czerwca 1879 l. 23540 zezwoliło reskryptem z dnia 31. Października 1879 l. 29390 na spłacenie tej należitości w 10 równych ratach rocznych počawszy od 1. Stycznia 1880, przyznając zarazem opust procentu za przewłokę.

VII.

W składzie kuratorji krajowych szkół rolniczych w Dublinach zaszły w ciągu peryodu objętego niniejszem sprawozdaniem następujące zmiany:

Komitet c. k. gal. Towarzystwa gosp. doniósł Wydziałowi krajowemu pismem z dnia 27. Grudnia 1878 L. 1463, że uprosił p. Dawida Abrahamowicza, I. wiceprezesa Towarzystwa, do ponownego objęcia zastępstwa członka kuratorji. Od tej pory zaś p. Abrahamowicz przewodniczył

kuratorji aż do dnia 1go Września 1879, w którym ks. Adam Sapięha Prezes gal. Towarzystwa gosp. objął urzędowanie Przewodniczącego kuratorji.

W Lutym roku 1880 p. Abrahamowicz zrezygnował z urzędu zastępcy członka kuratorji, w skutek czego komitet mianował w jego miejsce takimże zastępcą p. Dr. Leona Bilińskiego. Wydział krajowy wreszcie powołał rozporządzeniem z dnia 13. Kwietnia 1880 L. 15099 w miejsce p. Marjana Hoppena, który również zrezygnował, na członka kuratorji p. Dr. Józefa Wereszczyńskiego, członka Wydziału krajowego.

Frekwencya Szkół dublańskich od czasu przejścia tychże zakładów pod zarząd Wydziału krajowego, była następująca:

Liczyły uczniów w roku szkolnym 1877/78	Szkoła wyższa 56	Szkoła niższa 12
" " " " 1878/79	" " 53	" " 15
" " " " 1879/80	" " 68	" " 28

Na podstawie wywodów powyższych Wydział krajowy wnosi:
Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm zwalnia c. k. galicyjskie Towarzystwo gospodarskie z obowiązku pokrycia przewyżki wydatków na utrzymanie uczniów niższej Szkoły rolniczej w Dublanach w roku 1877 w kwocie 531 zł. 92 ct. w. a. i przyjmuje niedobór ten na fundusz krajowy.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do sprzedania z dóbr Dublany, będących własnością Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, części zwanej „Karwaty“ obejmującej parcele gruntu oznaczone liczbami katastralnymi 1093, 1094, 1095, 1096, 1097, 1100, 1101, 1102, 1104, 1105, 1106 i 1107.

3. Sejm upoważnia Wydział krajowy do użycia kwoty uzyskanej ze sprzedaży pod 2) na pokrycie nadzwyczajnych potrzeb gospodarczych majątności Dublańskiej.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 11. Czerwca 1880.

Marszałek krajowy
Ludwik hr. Wodzicki w. r.

Sprawozdawca
Dr. Józef Wereszczyński w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Instrukcja

określająca stosunek krajowych szkół rolniczych w Dublanach do tamtejszego gospodarstwa folwarcznego.

§. 1. Na całym obszarze folwarku Dublańskiego, prócz części folwarku, będącej własnością krajowych szkół rolniczych w Dublanach, prowadzi się gospodarstwo na dochód z uwzględnieniem potrzeby demonstracji dla szkół.

§. 2. Gospodarstwem folwarku kieruje pod nadzorem Wydziału krajowego mianowany przez tenże z grona profesorów kraj. wyższej Szkoły rolniczej administrator przy pomocy dodanego mu personelu pomocniczego.

§. 3. Gospodarstwo folwarczne służy krajowym Szkołom rolniczym w Dublanach za środek naukowy demonstracyjny.

- a) przez wprowadzenie niektórych wzorów zmianowań w polu, i ras bydła w obrębie gospodarstwa folwarcznego;
- b) przez przypuszczanie tak profesorów jako też uczniów do rozpatrywania się we wszystkich jego gałęziach i czynnościach;
- c) przez przyjmowanie uczniów Szkoły niższej do wszelkich robót i służb, do których przez Dyrekcyę Szkoły będą przeznaczonymi;
- d) przez używanie uczniów do nadzoru nad pracami, wykonywanymi w gospodarstwie, i do stałych w tenże zajęć;
- e) przez dozwoleńie przeprowadzenia demonstracji na gruntach i w stajniach folwarku i pośród robót odbywających się w gospodarstwie.

§. 4. Tak profesorowie jakoteż uczniowie obudwu szkół mają wolny wstęp na pole i do zabudowań gospodarskich folwarku, z wyjątkiem pomieszczeń urzędników i służ, a to celem przypatrywania się tokowi gospodarstwa.

§. 5. Celem nabycia jak największej wprawy w wykonywaniu robót polnych, w obsłudze maszyn i narzędzi, wreszcie w obchodzeniu się z inwentarzem żywym może Dyrekcyja wyznaczać kolejno pewną, zawsze jednak rzeczywistej potrzebie odpowiadającą liczbę uczniów Szkoły niższej do wykonywania wszelkich prac gospodarskich. Zarząd folwarku wyznacza czynność każdemu z uczniów Szkoły niższej w porozumieniu z Dyrekcyją.

Uczniowie rozpoczynają robotę o godzinie 7. rano w miesiącach od początku Kwietnia po koniec Września, a o godzinie 8. od początku Października po koniec Marca.

Uczniowie do robót przydzieleni powinni być wzorem dla reszty współpracowników. Dając w jakimkolwiek bądź względzie zgorzsenie może być każdego czasu usunięty przez Zarząd folwarku, który przewinienie ucznia podaje natychmiast do wiadomości Dyrekcyi dla zarządzenia środków zaradczych.

Uczniom wysłanym do robót folwarcznych dodaje Dyrekcyja odpowiedni dozór. Za pracę przez uczniów Szkoły niższej wykonaną płaci Zarząd folwarku Dyrekcyi wynagrodzenie w miesięcznych ryczałtach z dołu. W tym celu wydaje Zarząd folwarku każdemu zajętemu robotą uczniowi odpowiedni kwit sznurowy, wykazujący jakość dziennego zatrudnienia oraz płacę dzienną zwykłego do tej samej czynności najętego lub nająć się mającego robotnika, uczeń zaś obowiązany za powrotem od pracy oddać natychmiast kwit ten Dyrekcyi. W razie przerwy w robocie wynagrodzenie stosunkowo się obniża. Z końcem każdego miesiąca wykupuje Zarząd folwarku wszystkie przez Dyrekcyę przedłożone mu pokwitowania robót z potrąceniem 10% od wykazanej kwitami sumy ryczałtowej.

§. 6. Dyrekcyja może w porozumieniu z Zarządem folwarku wyznaczać uczniów Szkoły niższej do nadzoru robót lub do pewnych zajęć w gospodarstwie. W zasadzie pełnić mają uczniowie czynności te tylko obok przeznaczonych do tego nadzorców i sług gospodarskich bez wynagrodzenia. Za porozumieniem się jednak Dyrekcyi z Zarządem folwarku mogą uczniowie za odpowiednim wynagrodzeniem wyjątkowo być użyci do samoistnego dozoru lub zajęcia.

§. 7. Zarząd folwarku obowiązany jest celem przeprowadzenia potrzebnych demonstracji dozwolić profesorom chwilowego kierownictwa maszyn i narzędzi rolniczych, zatrudnionych na folwarku i na polach do folwarku należących. Przy przedsięwziętych demonstracyach Zarząd folwarku winien każdemu z profesorów udzielać wszelkich przez niego żądanych wyjaśnień i dozwolić przeglądnię rejestrów ekonomicznych. Nawzajem posiłkują Szkoły maszynami swemi, z wyłączeniem maszyn na okaz, gospodarstwo dublańskie na żądanie Zarządu folwarku. Maszyny szkolne użyte w gospodarstwie oddane być muszą w dobrym stanie.

§. 8. Zarząd folwarku winien:

- a) udzielać Dyrekcyi z początkiem Października każdego roku plan gospodarstwa folwarcznego na rok następny wraz z preliminarzem uzyskanego zapasu paszy;
- b) wykazywać Dyrekcyi codziennie, gdzie i jakie roboty dnia tego wykonywa, oraz gdzie i jakie w dniu następnym wykonywać zamierza.

§. 9. Zarząd folwarku dostarcza Szkołom po cenach, rok rocznie przez Zarząd w porozumieniu z Dyrekcyą z góry ustanowić się mających, karmy i ściółki dla koni szkolnych, niemniej zaprzęgów potrzebnych do obrobienia pola doświadczalnego tudzież do prób maszyn i narzędzi rolniczych.

Przed końcem Sierpnia każdego roku wykazuje Dyrekcyja Zarządowi folwarku ilość i gatunek paszy i ściółki, potrzebnej na rok następny, licząc od 1. Października, z oznaczeniem terminów dostawy. Preliminarz ten może być przekroczonym tylko za zgodą Zarządu folwarku.

§. 10. Folwark utrzymuje trzy oddzielne rasy bydła, a mianowicie: jedną z ras alpejskich, jedną z nizinnych i rasę krajową. Z każdej z tych ras chowa folwark corocznie po trzy cieleta ściśle podług wskazówek Dyrekcyi.— Prócz bydła rogatego utrzymuje folwark także trzy rasy owiec, łącznie najmniej 25 sztuk, i nierogacizny ras angielskich najmniej sztuk sześć.

§. 11. Tytułem wynagrodzenia strat ponoszonych przez folwark w skutek zastosowania się do przepisów §. 10. opłacają Szkoły folwarkowi ryczałt w kwocie 1000 złr. rocznie.

§. 12. Z nawozów w gospodarstwie folwarcznem uzyskanych korzystać mogą Szkoły bezpłatnie w stosunku do inwentarza, którego koszt utrzymania pokrywają. Ilość tego nawozu i sposób udzielania go oznaczają się przy układaniu preliminarza paszy i ściółki.

Nadto mogą Szkoły zażądać od folwarku nawozu dodatkowo, jednak w ilości nie przekraczającej 75.000 kilogramów rocznie i za wynagrodzeniem ustanowić się mającem przez Zarząd folwarku w porozumieniu z Dyрекcyą.

§. 13. Zarząd folwarku dozwala Szkołom umieszczać w istniejących budynkach folwarcznych maszyny, oraz konie będące własnością Szkół, niemniej płony z pola szkolnego zebrane.

§. 14. Tak profesorowie jakoteż uczniowie, z wyjątkiem uczniów przeznaczonych przez Dyрекcyę do robót i zajęć w gospodarstwie, znoszą się z Zarządem folwarku w każdym względzie za pośrednictwem Dyrekcyi.

§. 15. Wszelkie nieporozumienia pomiędzy Zarządem folwarku a Dyрекcyą rozstrzyga Wydział krajowy.

Lwów dnia 25. Maja 1880.

Kontrakt

który między Wysokim Wydziałem krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim z jednej, a pp. Albinem Zagórskim i Bolesławem Rostkowskim z drugiej strony o dzierżawę kawałka gruntu w Dublanach położonego, pod następującymi warunkami zawarty został.

I. Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim będąc za świadectwem ksiąg hipotecznych Sądu krajowego we Lwowie wedle wykazu hipotecznego L. 83 w karcie własności l. 11 właścicielem dóbr Dublan, wydzierżawia niniejszem kawałek gruntu w Dublanach położony przestrzeni (2.200) dwa tysiące dwieście sążni kwadratowych obejmujący, wytyczony między dwiema drogami wiodącemi do wsi Dublan i do lasu w Dublanach się znajdującego, tudzież do folwarku tamże położonego, także pole doświadczałne nazwane, pp. Albinowi Zagórskiemu i Bolesławowi Rostkowskiemu na przeciąg lat trzydziestu (30), to jest od 1. Października 1879 do 30. Września 1909 licząc.

II. Czynsz dzierżawny za niniejszą dzierżawę ustanawia się w kwocie dwudziestu (20) zł. w. a. rocznie, który to czynsz całoroczny pp. dzierżawcy na dniu 1. Października każdego roku dzierżawnego solidarnie do krajowej kasy Wydziału krajowego pod rygorem rozwiązania niniejszego kontraktu zapłacić się obowiązują.

III. Na wydzierżawionym w ustępie I. bliżej opisanym kawałku gruntu wolno pp. dzierżawcom wszelkie budynki stawiać i takowe na wszelki sposób przeinaczać, a to bez osobnego zezwolenia Wydziału krajowego.

IV. Pp. dzierżawcom nie wolno wynajmować ubikacyi w postawionych na „polu doświadczałnem“ domach trzecim osobom, lecz tylko osobom do składu zakładu naukowego dublańskiego należącym, a to pod rygorem rozwiązania kontraktu dzierżawnego.

V. Pp. dzierżawcy obowiązują się solidarnie na wezwanie Wydziału krajowego takie budynki, jakie na polu doświadczałnem wystawią i na innych gruntach stosownie do potrzeby miejscowej wybudować, natomiast Wydział krajowy obowiązuje się nie wydzierżawiać żadnego kawałka gruntu na podobne cele i innym osobom.

VI. Podatki gruntowe i wszelkie dodatki do podatków gruntowych z jakiegokolwiek tytułu płacić się mające, ponosi sam Wydział krajowy.

VII. Wydział krajowy uprawniony jest, wszelkie budynki na wdzierżawionym gruncie stojące nabyć od pp. dzierżawców lub ich sukcesorów na własność, za cenę ustanowić się mającą przez 4 arbitrów, z których dwu Wydział krajowy, a drugich dwu pp. dzierżawcy, lub ich sukcesorowie wybrać mają prawo.

Na wypadek zaś, gdyby między ustanowić się mającymi arbitrami do porozumienia co do wartości budynków nie przyszło, oszacuje ich wartość ówczesny dyrektor oddziału budowniczego miasta Lwowa i jego orzeczenie stanowczem będzie.

VIII. Dzierżawa niniejsza kończy się bez wypowiedzenia po 30. latach, a mianowicie 30. Września 1909 i pp. dzierżawcy lub ich sukcesorowie są obowiązani w dniu expiracyi dzierżawy grunt wdzierżawiony oddać, a budynki na gruncie się znajdujące własnym kosztem rozebrać i zabrać, gdyby Wydział krajowy takowych nabyć na własność nie chciał.

IX. Za dopełnienie obowiązków niniejszym kontraktem przyjętych, ręczą pp. dzierżawcy całym swoim majątkiem solidarnie.

X. Gdy fizyczne posiadanie pp. dzierżawcy już objęli, przeto pp. dzierżawcy odebrały fizycznego posiadania w całej objętości potwierdzają.

XI. Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim zezwala, aby prawa niniejszym kontraktem objęte, w karcie ciężarów wykazu hipotecznego dóbr Dublan L. 83 na rzecz pp. Albina Zagórskiego i Bolesława Rostkowskiego zainstabulowane zostały.

XII. Obydwie strony zrzekają się prawa unieważnienia tego kontraktu z jakiegokolwiek powodu, a zwłaszcza z powodu pokrzywdzenia niżej połowy wartości.

W dowód czego niniejszy kontrakt podpisują obie strony w obec c. k. notaryusza. We Lwowie 30. Września 1879. Zastępca Marszałka krajowego Oktaw Pietruski w. r. (L. S.), Dr. Józef Wereszczyński, Członek Wydziału krajowego w. r., Dr. Franciszek Hoszard, Członek Wydziału krajowego, w. r., Bolesław Rostkowski w. r. Albin Zagórski w. r. Jako świadek: Ludwik Bieńkowski w. r. Jako świadek: Konstanty Gołosiński w. r.

